

Бойчук В., кандидат філологічних наук,
доцент, Національна академія
внутрішніх справ

КОМУНІКАТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Будь-яка стратегія опанування іноземними мовами детермінована передусім соціальними потребами, а також здобутками теорії й методології лінгвістичних, психолого- педагогічних і суміжних наук, відповідно до яких комунікативний підхід у сучасних технологіях навчання іноземних мов вважається одним із пріоритетних. Принагідно зазначимо, що цей дидактичний напрям бере свій початок із наукових досліджень прикладних лінгвістів Британських університетів наприкінці 1970-х і на початку 1980-х років. До виникнення комунікативного підходу методи й матеріали для викладання мов мали тенденцію майже винятково зосереджуватися на закріпленні граматичних структур і словникових одиниць в ситуативних контекстах. Однак така діяльність рідко призводила до вироблення ефективних умінь і навичок користування іноземною мовою [2].

Головна ідея комунікативного підходу, на думку вчених, полягає в тому, що студенти, які прагнуть стати дієвими користувачами мови, повинні не тільки оволодіти знаннями (наприклад, знати граматичні, лексичні або вимовні норми), а й розвивати навички та вміння використовувати мовні форми для реальних комунікативних цілей [1].

Виходячи з цього, можемо стверджувати про необхідність постійного оновлення та вдосконалення змісту навчання іноземних мов, що зумовлює потребу переорієнтації навчального процесу, пошуку нових технологій у форматі згаданого підходу. Це, зокрема, трансформація дидактичного процесу від певної «авторитарності» до партнерства, тобто співпраці всіх учасників навчально-виховного процесу, оскільки філософія комунікативного підходу значною мірою спрямована власне на студента, курсанта, слухача. Її мета в тому, щоби зацікавити вивчати мову через накопичення та розширення

знань і досвіду. Саме тому комунікативну компетенцію студентів варто розвивати через їх безпосереднє залучення до вирішення широкого кола значущих, реалістичних, змістовних завдань, успішне виконання яких підвищує впевненість у собі, розвиває здібності студентів та їх бажання правильно і змістовно використовувати іноземну мову для ефективного спілкування.

Інший практичний аспект комунікативного підходу - комунікативно орієнтоване викладання, що має на меті не тільки дати студентам знання граматики та лексики іноземної мови, але й розвинути у них розуміння власне «механізму» використання мови для спілкування. Тобто формальні аспекти мови (її граматики, лексики й фонетики) подаються в комунікативних контекстах лише для того, щоб у студентів сформувалося безпосереднє розуміння того, як ці форми вживаються в мовленні. Крім того, уміння студентів в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі систематично розвиваються за допомогою широкого набору реалістичних видів навчальних завдань, які забезпечують максимум практичних можливостей для використання мови, що вивчається.

Таким чином, комунікативний підхід передбачає відкриту атмосферу співпраці й активну участь студентів у процесі їх навчання на занятті, а ключовими освітніми принципами комунікативного підходу до вивчення іноземної мови є: стимулювання когнітивних процесів, активна участь у процесі навчання, заохочення висловлювати свої думки, виражати власні почуття, використовуючи життєвий досвід, створення чи імітація реальних ситуацій, заохочення працювати разом і брати на себе відповідальність за власне навчання, вміння вчитися самостійно. Реалізуючи ці принципи, викладач виконує різні ролі - інформант (informant), консультант (resource consultant), спостерігач (monitor) - на різних етапах заняття.

Комунікативне навчання здійснюється на базі сучасних науково-методичних комплексів (НМК), більшість з яких мають декілька складових на декількох рівнях. Основними складовими є: 1) книга для студента - містить увесь матеріал для його викладу і відпрацювання; 2) робочий зошит - пропонує додаткову практику з мовним матеріалом і відпрацювання навичок та умінь; 3) книга для викладача - містить вичерпний

зміст навчання на даному рівні, детальні поурочні конспекти, які містять опис порад щодо підготовки до заняття, необхідну соціокультурну та лінгвістичну інформацію, додаткові завдання, тексти тощо; 4) аудіоматеріал - записи текстів і завдань для аудіювання, пісні, вірші та вправи для вимови; 5) відеозаписи - засоби ілюстрації елементів культури, таких як одяг, жести, оточення.

Отже, активне впровадження і використання в дидактичних цілях комунікативних технологій навчання дозволить значно підвищити рівень ефективності опанування іноземними мовами, домогтися кращих результатів іншомовної компетенції курсантів і студентів, зважаючи на стислі терміни підготовки фахівців.

Список використаних джерел

1. Approaches and Methods in Language Teaching/ Jack C. Richards, Theodore S. Rodgers. - Cambridge : Cambridge University Press, 2001
// Режим доступу:
<http://ebooks.cambridge.org/ebook.jsf?bid=CBO97805n667305>
2. Principles of Communicative Language Teaching and Task-Based Instruction // Режим доступу:
<http://www.pearsonhighered.com/samplechapter/0131579061.pdf>